

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET HULTEGLÄNN

1. Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara och utveckla ett skogsområde med ädel-lövskog, ädellövrik blandskog och lövrik barrskog med de funktioner, strukturer och typiska växt- och djurarter som hör till dessa naturtyper.

I syftet ingår följande delsyften:

- Naturtyperna näringsfattig ekskog, lövsumpskog och västliga taiga ska bevaras och utvecklas så att gynnsam bevarandestatus uppnås.
- Typiska växt- och djursamhällen och arter som är karaktäristiska för ovanstående livsmiljöer skall ha gynnsam bevarandestatus liksom hotlistade arter och ansvarsarter. Funktioner, processer och strukturer som naturliga flöden, vattenståndsfuktuationer, död ved, hålträd, gamla och grova träd skall förekomma i för livsmiljöerna gynnsam omfattning.
- Friluftsliv och rekreation samt forskning och undervisning skall kunna bedrivas i den mån det inte strider mot ovanstående syften.

2. Beskrivning av området

2.1 Administrativa data

Objektnamn	Hulteglän
Objektnummer	DOS-id 1008638
Skyddsform	Naturreservat
Län	Kalmar
Kommun	Oskarshamn
Fastigheter	Del av Skrikebo 1:36, 1:34 och 1:33
Nyttjanderätter	Jakträttsupplåtelser på Skrikebo 1:36. Jakträttsinnehavare: Lars-Olof Berg, Skonarevägen 3, 572

	92 Oskarshamn, tel 0491-622 40 Mattias Berg, Köpmangatan 3, 572 30 Oskarshamn, tel 0491-78 02 60
Totalareal (ha)	55,8
Landareal (ha)	51,4
Areal produktiv skogsmark (ha)	51,4
Naturtyper, naturvårdsregistrets in- delning:	Areal (ha)
Granskog	4,4
Lövblandad barrskog	25,0
Lövsumpskog	2,6
Ädellövsog	7,5
Hygge, triviallövsog	5,7
Hygge, blandskog	6,2
Sjö	4,4
Naturtyper, art och habitatdirektivets indelning:	Areal (ha)
Näringsfattig ekskog 9190	7,5
Västlig taiga 9010, blandskog	27,9
Lövsumpskog 9080	2,6
Prioriterade bevarandevärden:	
Naturtyper	Ädellövsog, lövrik barrskog, lövsump- skog
Arter	Rödlistade arter: kandelabersvamp NT, stor aspticka NT, lunglav NT, blom- skägglav VU och vedtrappmossa NT.

2.2 Historisk markanvändning och kulturhistoriska bevarandevärden

Naturreseptatet Hulteglännt ligger inom gränsen för byn Skrikebo. Fornlämnings-
bilden inom byn Skrikebo och omgivande byar, tillsammans med bynamnen, ty-

der på en medeltida etablering i området. Inom gränserna för naturreservatet finns inga registrerade fornlämningar. Skrikebo omnämns första gången år 1351, då som *Skrikobodhum* (DMS). På 1500-talet består byn Skrikebo av två halva mantal, uppdelade på ett skattehemman och ett Gustav Vasas arvegods. Det är dock bara en brukare. 1601 är Skrikebo (Skrijkeboo) ett skattehemman (Källenius s. 328 ff).

På en sockenkarta från 1652 benämns sjön Hulteglän *Hultagläden* (Källenius s. 333).

Enskifte genomfördes i Skrikebo 1820-1821. De äldsta mangårds- och ekonomibyggnaderna i byn Skrikebo vittnar om denna skiftesfas (Kulturmiljöprogram för Oskarshamns kommun, s. 156).

Inga bebyggelseenheter finns registrerade inom naturreservatsområdet. Det finns varken övriga kulturhistoriska lämningar eller fornlämningar registrerade inom detta område.

I den norra delen av naturreservatet (skötselområden 2c, 3a, 3b och 5c) finns på karta från 1820 inhägnad betesmark benämnd Täftekärr. Ängsmark med ängslador ligger som ett stråk genom detta område. I anslutning till denna mark finns ängsmark med enstaka ängslador markerade. Från 1821 års karta då enskiftet slagit igenom är denna bild tydligare. Flera ängslador finns utritade inom det norra området, det som benämns Täftekärr. Tydligt är att slätter bedrivits inom detta område. I sydvästra delen av naturreservatet finns ett område benämnt Pellekärr, motsvaras i stort av skötselområde 4. Här är det även här ängsmark vid enskiftet. I övrigt är det betesmark som dominerar landskapsbilden inom gränsen för naturreservatet vid tiden för enskiftet. I utmarken för Skrikebo finns ingen registrerad torpetablering.

På 1940-talet är Täftekärr och Pellekärr åkermark. Ängsbruket har under denna mellanperiod övergått till åkerbruk. Utdikningar i området har skett tidigt, men har blivit tydligare på 1940-talets ekonomiska karta.

2.4. Biologiska bevarandevärden

Objektet, som är utsträckt i nordväst-sydöstlig riktning, karaktäriseras av en lövrik skog på blockig mark med höga naturvärden och stor artrikedom. Området ansluter söderut till sjön Hulteglän och korsas i norra delen av ett fuktstråk som breder ut sig och bildar sumpskog. Detta vatten, tillsammans med de småkuperade förhållandena med gott om djupa blocksänkor som tidvis är vattenfyllda eller ligger nära grundvattennivån, gör att det i omgivande områden skapas en stor rikedom på miljöer som är stabilt fuktiga och gynnsamma för en rad olika svampar, mossor, blötdjur och vissa insekter. Området, som består av ett flertal stora nyckelbiotoper och naturvärdesobjekt, hyser en rik biologisk mångfald med ett betydande antal hotlistade arter och arter som signalerar höga naturvärden. Även några

partier med ungskog och hyggen ingår, men dessa har ofta rätt goda utvecklingsmöjligheter med tanke på deras vanligen stora lövträdsandel, blockighet samt rika markflora.

Delar av området har tidigare betats, men efter detta lämnats utan åtgärder. De skogliga ingreppen har, med undantag av några mindre hyggen, varit fåtaliga under flera decennier. Som en följd av detta finns gott om död ved i många områden. Blandskog av asp och gran med ett varierande inslag av ädellövträd är den vanligaste skogstypen. Längs med sjön är skogen nästan helt dominerad av ädellövträd med bland annat god förekomst av lind. Ek och lönn är annars de ädla lövträd som är vanligast, men i vissa delar förekommer även ask och alm. På torrare marker med små hållar, bland annat längst i nordost, i väster och norr om sjöns östra del finns skog med tall och senvuxen ek.

Lövskogens kärlväxtflora är artrik och frodig. Arter som indikerar rika markförhållanden är bland annat vårärt, blåsippe, myska, lungört, trolldruva, sötvedel och skogsvicker. Lav-, moss- och svampfloran innehåller många arter som är av intresse ur naturvårdssynpunkt. Några av dem är upptagna på den nationella rödlistan, dvs listan över arter som i landet är hotade eller missgynnade. Dit hör kandelabersvamp, stor aspticka, lunglav, blomskägglav och vedtrappmossa. Bland signalarterna, dvs arter som indikerar höga naturvärden märks svart taggsvamp, dropptaggsvamp, ullticka, ekticka, guldkremla, fällmossa, grov fjädermossa, trubbfjädermossa, guldlockmossa, långflikmossa, västlig hakmossa, liten baronmossa, grov baronmossa, mörk husmossa, traslav, luddlav, skinnlav och porellor.

3. Generella råd och riktlinjer

3.1 Skötsel av fornlämningar

Röjning av buskskiktet och gallring av träd får utföras för att skydda och synliggöra fornlämningar. Inga nya träd eller buskar får etablera sig i fornlämningarna. Röjning och gallring av träd- och buskskikt på/vid fornlämningar skall ske i samråd med Länsstyrelsens kulturmiljöexpertis.

3.2 Vindfällan

Träd som fallit ned över befintliga vägar, stigar, stängsel, fornlämningar och kulturhistoriska lämningar får upparbetas och flyttas. Veden skall flyttas tillbaka och lämnas i skötselområdet, dock ej på fornlämning.

4. Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

4.1 Skötselområde 1 Naturskogsartad ädellövskog/blandskog (7,5 ha)

Beskrivning:

Ädellövskog längs stranden av sjön Hulteglänn. Marken är storblockig och småkuperad med kullar och djupa blocksänkor. Blocken består ofta av grönstenar som är beväxta med mossfällar, ofta av fällmossa. Skogen är gammal, men olikåldrig och består till allra största delen av ädellövträd. Den har en naturskogsartad struktur. Ek dominerar trädskiktet där även lind och lönn spelar en stor roll. I norra delarna finns inslag av äldre gran och österut kommer tall in. Lövträden är typiskt av dimensioner omkring 30-45 cm och ofta högvuxna. Hassel och skogstry ses i buskskiktet. Fältskiktet är rikt med arter som myska, vårärt, lungört och blåsippa. Hålträd och gamla avverkningstubbar finns spridda i skogen liksom lövträdslågor. Omkring en vät i nordväst står senvuxen ek och asp med fällmossa. I öster växer blomskägglav på senvuxen ek. Naturvärdena i området är knutna till den höga andelen ädellövträd, speciellt lind, trädens ålder och de naturskogsartade förutsättningarna.

Bevarandemål:

- Arealen av naturtypen näringsfattig ekskog 9190 skall inte understiga 7 ha.
- Trädslagssammansättningen i 9190 utgörs till minst 70 % av ädellövträd, varav 50 % ek och i övrigt av andra inhemska lövträdsarter samt enstaka äldre tallar. Inslaget av gran understiger 5 %.
- Mossor och lavar knutna till områdets biotoper skall leva kvar och föröka sig.

Exempel på indikatorarter bland de moss- och lavararter som förekommer i området är fällmossa, grov fjädermossa, trubbfjädermossa, guldlockmossa, långflikmossa, västlig hakmossa, liten baronmossa, grov baronmossa, mörk husmossa, traslav, luddlav, skinnlav och porellor.

Skötselåtgärder:

Avverkning eller alternativt ringbarkning av gran som förekommer i området. Eventuell nyetablering av gran skall röjas bort efterhand. En del äldre, grova granar kan sparas.

4.2 Skötselområde 2a-2c Blandskog/lövrisk barrskog (27,9 ha)

Beskrivning:

Gammal, högvuxen och mossrik aspblandskog på blockig, näringsrik och småkuperad mark. Blocken består ofta av grönstenar. Skogen är välsluten, olikåldrig och mycket varierad med gott om stabilt fuktiga miljöer. Skogen har en god kontinuitet vilket visas av en rad arter som kräver stabila förhållanden. Asp och gran dominerar, medan lönnen är mera spridd liksom eken, som ibland uppträder rikligt.

Träden har måttliga till ibland grova dimensioner. Skogen har inte påverkats av skogsbruk på flera decennier och nu finns det gott om död ved. Relativt grova lågor av gran är vanliga. Även en hel del stående klenare torrträd av gran och olika lövträd ses. Asplågor finns spridda i området och har nog trots lägre numerär en större kontinuitet. Ofta har dessa tidigare varit hålträd och förekommer nu i olika nedbrytningsgrad. Området är mycket rikt på fjädermossor. De gynnas av de stabilt fuktiga och halvskuggiga miljöerna och växer på både asp, ek och lönn. Arter som har påträffats är grov fjädermossa, platt fjädermossa och trubbfjädermossa. På lövträdsstammar växer även liten baronmossa och rikligt med fällmossa samt på mark eller stambaser både skugghusmossa och västlig hakmossa. De blockiga markförhållandena gör att luckor skapas i krontäcket, vilket gynnar fjädermossor och andra epifytiska bladmossor.

Andra arter som pekar på kontinuitet är gammelgranslav, traslav, svart taggsvamp, dropptaggsvamp och i viss mån guldkremla. Från nyckelbiotopsinventeringen finns därutöver följande arter uppgivna: grov baronmossa, skriftlav, lunglav, luddlav, långflikmossa, stor aspticka, porellor, krusig ulota och blomskägglav.

Bevarandemål:

- Arealen av naturtypen västliga taiga, blandskog 9010 skall inte understiga 27 ha.
- Mossor knutna till områdets biotoper som exempelvis grov fjädermossa, platt fjädermossa, trubbfjädermossa, grov baronmossa, liten baronmossa, fällmossa, skugghusmossa och västlig hakmossa skall leva kvar och föröka sig.
- Lavar knutna till områdets biotoper som exempelvis lunglav, luddlav, gammelgranslav och traslav skall leva kvar och föröka sig.
- Svampar knutna till områdets biotoper som exempelvis svart taggsvamp, dropptaggsvamp, guldkremla och stor aspticka skall leva kvar och föröka sig.

Skötselåtgärder:

Ringbarkning eller fällning av gran som konkurrerar med lövträd. I första hand prioriteras gran som tränger äldre ädellövträd eller andra värdefulla naturvårdsträd. En del mindre luckor tas upp på ställen där förutsättningarna för aspföryngring är gynnsamma. De delar där granen är helt dominerande och inslaget av ädellövträd är måttligt lämnas utan åtgärd. Nyetablering av granplantor röjs vid behov bort i de lövträdsrika delarna där åtgärder utförts enligt ovan.

4.3 Skötselområde 3a-3b Sumpskog (2,6 ha)

Beskrivning:

Blöt, mer än 50-årig klibbalsumpskog med sockelbildning och vegetation av starr och ormbunkar. Björk och ask finns här och var. Högstubbar med tickor ses sparsamt. Spår av avverkning är svåra att se, men rimligtvis är skogen påverkad av sådan för några tiotal år sedan. Miljön får vatten från en bäck som rinner österut. Området är viktigt för att skapa ett fuktigt mikroklimat även i omkringliggande skog. Bäckens har därför en nyckelfunktion i området.

Bevarandemål:

- Arealen av naturtypen lövsumpskog 9080 skall på sikt inte understiga 2,5 ha.

Skötselåtgärder:

Inga åtgärder.

4.4 Skötselområde 4 Granplantering (1,6 ha)

Beskrivning:

En 25-årig plantering med homogen och tät granskog på frisk mark utan fältvegetation.

Bevarandemål:

- Arealen av naturtypen triviallövskog skall inte understiga 1,5 ha.

Skötselåtgärder:

All gran i beståndet avverkas. Granplantor och unga träd röjs bort. Lövträd tillåts därefter att successivt etablera sig spontant så att beståndet på sikt utvecklas till en blandlövskog.

4.5 Skötselområde 5a-5d Hyggen och ungskog (11,9 ha)

Beskrivning:

Skötselområdet utgörs av några bestånd med ungskog och hyggen. Ungskogarna har uppkommit efter avverkningar för 20-30 år sedan. Bestånden är vanligen lövrika med dominans av björk och asp. Även andra lövträd som ek, lönn, rönn och oxel förekommer. Marken är ofta småkuperad med sänkor. I en del bestånd finns tätvuxen och krattformig ek omkring partier med hållar. I väster finns ett lövrikt, småkuperat hygge med buskskikt av hassel och lövföryngring samt glest med kvarlämnade ekar och aspar. Fältskiktet är rikt med bland annat förekomst av vår-

ärt, myska, blåsippa och skogsvicker.

Bevarandemål:

- Arealen av naturtypen triviallövskog skall inte understiga 11 ha.

Skötselåtgärder:

I bestånd där gran konkurrerar med lövträden röjs eller gallras merparten av granen bort. Därefter görs viss utglesning av täta lövbestånd för att gynna dimensionsutveckling. I första hand gynnas ek och andra ädellövträd samt asp. Viltbets påverkan på lövföryngringarna följs upp. Vid behov stängslas relevanta delar inom delområde 5b-d.

4.6 Skötselområde 6 Sjö (4,4 ha)

Beskrivning:

Vattenområde längs norra stranden av sjön Hulteglänn.

Bevarandemål:

- Arealen av naturtypen oligotrof sjö skall inte understiga 4,4 ha.

Skötselåtgärder:

Inga åtgärder.

4.7 Skötselområde 7 Friluftsliv

Beskrivning:

Området är lättast tillgängligt för allmänheten via en mindre skogsväg (Pellekärrvägen) som går från enskilda vägen Skrikebo-Knartorp till Pellekärr i reservatets sydöstra del. Vid Pellekärrvägens anslutning till enskilda vägen finns förutsättningar att iordningsställa en parkeringsplats/vändplan för besökare till reservatet.

Bevarandemål:

- En mindre parkeringsplats skall finnas tillgänglig för besökare till reservatet.
- Minst en väl underhållen informationsskylt skall finnas.

Skötselåtgärder:

Vid Pellekärrvägens anslutning till vägen Skrikebo-Knartorp iordningsställs en mindre parkeringsplats för besökare till reservatet. Parkeringsplatsens läge framgår av bifogad skötselplanskarta, bilaga 3.1. En informationsskylt med beskrivning av områdets naturvärden och gällande föreskrifter sätts upp i anslutning till parkeringsplatsen. Skogsbilvägen markeras upp som vandringsled från parkeringsplatsen till reservatet. Underhåll av väg och vändplan utförs enligt vad som bestäms i särskild överenskommelse.

6. Jakt

Rätten till jakt inskränks inte genom reservatsbildningen.

7. Uppföljning

7.1 Uppföljning av skötselåtgärder

Naturvårdsförvaltaren skall dokumentera var och när åtgärder utförts, vem som utfört åtgärderna, kostnad samt finansiering.

7.2 Uppföljning av bevarandemål

Uppföljning av bevarandemål ombesörjs av Länsstyrelsen vart tionde till femtonde år. Uppföljningen skall avse utbredning av naturtyper, trädslagsblandning, strukturer och nyckelelement samt frekvens av de indikatorarter som är angivna under målen för respektive skötselområde. Listan på lämpliga indikatorarter bör revideras efterhand som kunskapen om floran och faunan ökar.

8. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	Vem	Var	Prioritet
Avverkning av gran	Uppdragstagare	Skötselområde 4	2
Röjning av gran	Uppdragstagare	Skötselområde 1 och 2	Fn 3
Ringbarkning/frihuggning kring lövträd	Uppdragstagare	Skötselområde 1 och 2	1

Röjning av ungskogsbestånd	Uppdragstagare	Skötselområde 5	2
Gränsmarkering	Lantmäteriet	Hela reservatet	1
Informationstavla	Naturvårdsförvaltaren	Enligt markering på skötselplanekartan	2
Upprustning av parkeringsplatsen	Naturvårdsförvaltaren	Enligt markering på skötselplanekartan	2
Uppföljning av bevarandemål	Naturvårdsförvaltaren	Hela reservatet	1

Prioritet 1-3, varav 1 är högst

Bilagor

3.1 Skötselplanskarta

3.2 Naturtypskarta enligt Vic-Naturs indelning

3.3 Naturtypskarta enligt Art- och habitatdirektivets indelning